

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

16 februari 2026 / projectnummer: 3775

1 Tussentijds advies over MER fase 1 in het kort

De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) willen waterstofnetwerk Zuid-West Nederland (hierna ZW-NL) mogelijk maken. Dit netwerk van Hynetwork Services B.V. (hierna: HNS), een dochteronderneming van de Gasunie, wordt onderdeel van het landelijke waterstofleidingnetwerk. Het netwerk verbindt de industriële clusters in het Sloegebied en Terneuzen daarmee. Mogelijk komt er ook een verbinding met België. HNS wil voor een deel van het tracé gebruik maken van bestaande aardgasleidingen. Zie figuur 1 voor de ligging van de om te bouwen aardgasleidingen en de ligging van de nieuwe leiding.

De ministers willen nu het leidingtracé kiezen dat de voorkeur heeft, het zogeheten voorkeursalternatief (hierna: VKA). De Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: 'de Commissie') is gevraagd tussentijds te adviseren over het milieueffectrapport voor deze keuze, het zogenoemde MER fase 1.

Figuur 1: voorkeustracé waterstofnetwerk ZW-NL (bron: MER fase 1).

Wat staat in het MER fase 1?

Het MER beschrijft het tracé voor waterstofnetwerk ZW-NL (zie figuur 1). Er zijn geen alternatieven of varianten onderzocht voor de ligging van het (nieuwbouw)tracé. HNS ziet namelijk geen andere redelijke (reële) alternatieven. Er is gezocht naar een optimalisatie op de plaatsen waar een nieuw tracé gezocht moest worden ten opzichte van de PEH-strook¹ en/of rekening gehouden moest worden met bovengrondse functies van het gebied. In het MER staat dat in die gevallen meestal voor een gestuurde boring is gekozen in plaats van

¹ In het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) en de Structuurvisie Buisleidingen 2012–2035 zijn op hoofdlijnen ruimtereserveringen voor buisleidingen van nationaal belang bepaald, die vervolgens in het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn opgenomen. Dit wordt de zogeheten PEH-strook genoemd.

open ontgraving². Het rapport geeft aan dat dit milieuvordelen heeft, omdat in die gevallen minder kans is op verdroging, zettingen en verzilting. Ook is er bovengronds geen last van de aanleg van de leiding (bestaande bomen hoeven bijvoorbeeld niet gekapt te worden).

Het MER beschrijft verder op hoofdlijnen de verwachte milieueffecten van de tracé-keuze. Het MER stelt dat de waterstofleidingen voldoen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van omgevingsveiligheid. Later worden op basis van een gedetailleerd ontwerp risicoberekeningen en eventuele veiligheidsmaatregelen onderzocht. Negatieve effecten op natuur en archeologie zijn niet uitgesloten en worden in fase 2 onderzocht. Tijdens de aanleg van het nieuwbouwtracé Woensdrecht-Vlissingen zullen tientallen woningen geluid- en trillinghinder ervaren. In fase 2 wordt hier nauwkeuriger naar gekeken.

Onduidelijkheid procedure voorkeursbeslissing waterstofnetwerk ZW-NL én VKA

Op basis van het MER en de *'Conceptnotitie Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland'* was het voor de Commissie onduidelijk of er in fase 1 nu wel of niet een VKA gekozen en vastgelegd wordt met een voorkeursbeslissing. Ook was, daarmee verband houdend, onduidelijk hoe concreet en gedetailleerd het VKA voor het nieuwbouwdeel-tracé in dit stadium al bedoeld was.³

Uit een mondelinge toelichting van vertegenwoordigers van de minister van KGG en de Gasunie (namens HNS)⁴ werd duidelijk dat een voorkeursbeslissing over het vast te stellen VKA – met de kennis van nu – in dit stadium niet meer nodig wordt geacht en dus achterwege blijft. De gegeven reden hiervoor is: dat er in grote lijnen maar één reëel alternatief is. HNS wil nog wél ruimte nemen om gevoelige passages en/of knelpunten te omzeilen in fase 2. Het (meeste) milieuonderzoek zal dan ook pas in fase 2 plaatsvinden.

Wat is het tussentijds advies van de Commissie?

Fase 1 van het MER was oorspronkelijk bedoeld om een daadwerkelijke voorkeursbeslissing over een VKA te ondersteunen. Nu die beslissing nu niet meer aan de orde is, richt de Commissie zich in dit tussentijdse advies op de milieu-informatie die in het MER fase 2 nog in beeld moet worden gebracht.

De Commissie benadrukt voor de zekerheid dat het milieuonderzoek voor de (oorspronkelijke) voorkeursbeslissing deels nog niet is uitgevoerd. Uitspraken die in het MER worden gedaan over de effecten van het VKA in zijn geheel, zijn hierdoor nog onvoldoende te onderbouwen, in tegenstelling tot wat het MER soms suggereert. **Consequentie hiervan is dat op dit moment nog geen volwaardige milieu-onderbouwing beschikbaar is om definitieve uitspraken te doen over een VKA.³ Ook kan het milieuonderzoek in de volgende fase mogelijk niet tot dit VKA beperkt blijven.** Uit het nog uit te voeren onderzoek kan namelijk nog blijken dat aanpassingen aan delen van het tracé nodig zijn. Tegen deze achtergrond is in fase 2 dus 'schuifruimte' nodig voor zowel het nieuwbouwdeel-tracé als in de aanlegtechniek om nadere keuzes te maken.

² Open ontgraving is het graven van een sleuf, waarna de buisleiding rechtstreeks in de grond wordt gelegd.

³ Zie verder §2.1.3 van dit advies.

⁴ D.d. 21 januari 2026 tijdens een virtueel startgesprek.

In fase 2 moeten hierover wel goed onderbouwde uitspraken gedaan worden én moet het belang van de leefomgeving volwaardig meegewogen kunnen worden bij 1) de keuze voor het voorkeursalternatief, 2) het projectbesluit én 3) de vergunningen. Hiervoor is volgens de Commissie het volgende van belang.

1. Het navolgbaar en compleet maken van onderbouwingen en gemaakte afwegingen over (ontwerp)keuzes van waterstofnetwerk ZW-NL.

Voorbeelden hiervan zijn:

- een helder en goed onderbouwde beschrijving van de hele waterstofketen in ZW-NL⁵ en de rol van waterstofnetwerk ZW-NL daarbinnen;
- een onderbouwing van de totstandkoming van het VKA en de optimalisaties daarvoor.

De Commissie adviseert in het MER fase 2 alle doorlopen stappen en gemaakte afwegingen helder te presenteren, zodat ze voor betrokkenen bestuurders en belanghebbenden navolgbaar zijn (zie verder §2.1 van dit advies).

2. Milieuonderzoek compleet maken

KGG en Gasunie (namens HNS) stellen dat er maar één reëel alternatief is voor waterstofnetwerk ZW-NL én zijn optimistisch over de min of meer neutrale milieueffecten hiervan. Beide kan straks inderdaad zo blijken te zijn, maar milieuonderzoek en maatregelen om dat finaal te kunnen concluderen moeten nog volwaardig onderzocht en uitgewerkt worden in het MER fase 2. Uit dit onderzoek kunnen nog nieuwe technische en milieuknelpunten volgen.

Daarnaast is detailonderzoek nodig gericht op de vergunningen waar het MER fase 2 ook de milieu-onderbouwing voor moet gaan geven (zie verder §2.2 van dit advies).

Aanleiding MER

Voor het realiseren van het Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland is een projectbesluit nodig van de ministers van KGG en van VRO én diverse vergunningen. De aanleg, wijziging of uitbreiding van buisleidingen voor het transport van gas, olie of chemicaliën kan mer-plichtig zijn via categorie J9 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit onder de Omgevingswet. Het project omvat ook andere activiteiten die een mer-(beoordelings)plicht kennen, zoals de werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater (K1).

Er is een MER fase 1 opgesteld om tussentijds het voorkeursalternatief voor het tracé (VKA) te kunnen vaststellen en daarover te besluiten. Inmiddels is duidelijk dat afgezien wordt van een besluit hierover (zie de toelichting eerder in dit advies). De Commissie is wél gevraagd om tussentijds te adviseren richting het MER fase 2, dat wordt opgesteld voor het projectbesluit en de diverse vergunningen.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER aan het bevoegd gezag. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer, in dit geval is dat de minister van KGG voor het VKA én is dat het bedrijf HNS voor het projectbesluit (Gasunie-dochter) en de vergunningen. Het bevoegd gezag – in dit geval ook de minister van KGG én de minister van VRO – besluiten over het projectbesluit. Over de vergunningen besluiten verschillende overheden.

⁵ Het waterstofnetwerk vormt de ruggengraat van een waterstofketen, van productie (groene waterstof) en import tot transport en eindgebruik bij bedrijven en in de industrie. Daarnaast vormt het een schakel van en naar België.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer [3775](#) op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor het MER fase 2. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan in het MER fase 2 essentieel om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de besluitvorming door de ministers van KGG en VRO over het projectbesluit voor waterstofnetwerk ZW-NL.

Het is ook relevante milieu-informatie voor de vergunningen die nodig zijn voor waterstofnetwerk ZW-NL.

2.1 Navolgbare onderbouwingen en afwegingen (ontwerp)keuzes

Oorspronkelijk was het de bedoeling om met het MER fase 1 het algemenere verkennende deel van het MER voor waterstofnetwerk ZW-NL en het 'VKA op hoofdlijnen' goed in beeld te hebben.⁶ Dit was inclusief de daarbij behorende milieu-informatie en het helder presenteren van alle doorlopen stappen en gemaakte afwegingen. Deze aanpak zou aan de voorkant al zoveel mogelijk helderheid geven én zou het milieuonderzoek in fase 2 mogelijk beperkt hebben. De Commissie vroeg hiervoor in haar NRD-advies ook aandacht.⁷

Consequentie van het in hoofdstuk 1 beschreven gewijzigde proces en het niet nemen van een voorkeursbeslissing over het VKA is dat in het MER fase 2 een aantal meer verkennende milieu-onderwerpen nog een plek moet krijgen. Anders kunnen deze onderwerpen geen rol spelen bij het projectbesluit. Het gaat in het bijzonder om een algemene beschouwing van de rol van waterstof in (ZW-)Nederland. In deze paragraaf gaat de Commissie daarop in.

De uitwerkingen van deze milieu-onderwerpen zijn in het bijzonder relevant voor het navolgbaar en compleet maken van onderbouwingen en gemaakte afwegingen over (ontwerp)keuzes voorafgåând aan het vergunningenstadium. Ook om te voorkomen dat deze onderwerpen 'tussen wal en schip zouden vallen'.

2.1.1 Waterstofketen in ZW-NL en rol waterstofnetwerk ZW-NL daarbinnen

Het principebesluit over een landelijk waterstofnetwerk is inmiddels genomen (2024) met het Rijksprogramma Energiehoofdstructuur (PEH). Het MER geeft een korte beschouwing waarin uitgelegd is waarom waterstof nodig is. Vervolgens wordt (zeer) beknopt uitgelegd wat de potentie is van waterstofnetwerk ZW-NL.

⁶ Zie bijvoorbeeld [het onderzoeksvoorstel van HNS](#), pagina 8 stap 2 en 3.

⁷ Zie het [NRD-advies](#) van de Commissie over het onderzoeksvoorstel van HNS.

In het MER is verder geen adequate beschrijving opgenomen (ook niet op hoofdlijnen) van:

- de hele waterstofketen in ZW-NL en de specifieke rol van waterstofnetwerk ZW-NL binnen deze keten;⁸
- de recente visie van het Rijk op waterstofimport⁹ en het nieuwe uitrolplan¹⁰ voor het waterstofnetwerk Nederland en wat dit kan betekenen voor waterstofnetwerk ZW-NL;
- een beeld van de belangrijkste milieugevolgen bij het gebruik van waterstofnetwerk ZW-NL.¹¹

Doordat bovenstaande informatie ontbreekt, krijgen besluitvormers en belanghebbenden geen inzicht in de werking van waterstofnetwerk ZW-NL. Ook ontbreekt hierdoor inzicht in de (naar verwachting positieve) milieugevolgen daarvan, die uiteindelijk zouden moeten opwegen tegen de negatieve milieugevolgen van de aanleg van het netwerk. Het MER is daarvoor juist wel bedoeld.¹²

De Commissie had daarom tenminste verwacht dat in het MER de volgende informatie onderzocht, beschreven en onderbouwd was. Het gaat om:

- een beschouwing die voor dit gebied specifiek ingaat op:
 - het soort industrie dat hier al gevestigd is of zich mogelijk gaat vestigen waarvoor de omschakeling naar waterstof relevant is. Dit kan bijvoorbeeld doordat de omschakeling naar CO₂-vrije waterstof daadwerkelijk grote voordelen biedt ten opzichte van andere mogelijkheden om naar een fossielvrije economie te komen. Te denken valt aan elektrificatie van bedrijfsprocessen;
 - de import uit België en via havens¹³, en de omzetting van waterstofdragers en het belang daarvan;
 - (on)mogelijkheden voor toekomstige vertakkingen waar regionale en lokale overheden¹⁴ aandacht voor vragen¹⁵ (zie ook § 2.1.3 van dit advies);
 - een inschatting van hoeveelheden en waar mogelijk type (grijze, blauwe, groene) waterstof die naar verwachting getransporteerd zullen worden binnen ZW-NL¹⁶.
 - in hoeverre vertraging in aanleg en kostenstijgingen van het landelijke waterstofnetwerk¹⁷ invloed hebben op het waterstofnetwerk ZW-NL en hoeverre het waterstofnetwerk ZW-NL zelfstandig kan opereren zonder aangesloten te zijn op het geplande landelijke waterstofnetwerk.
- een verkenning (op hoofdlijnen), die voor waterstofnetwerk ZW-NL ingaat op:
 - het geschatte energieverbruik per jaar voor bijvoorbeeld 2040 en 2055;

⁸ Denk aan enkele situaties die een representatief beeld geven van het gebruik van het Waterstofnetwerk ZW-NL in de toekomst, bijvoorbeeld met scenariostudies en ordegroottes van hoeveelheden jaarlijks waterstoftransport.

⁹ Zie [Kamerbrief over kabinetsvisie waterstofdragers | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#), hieruit blijkt onder meer de belangrijke rol van zeehavens voor import van waterstof. Ook zienswijzen van bijvoorbeeld gemeente Vlissingen wijzen op dit punt.

¹⁰ Zie: [Het uitrolplan | Hynetwork](#) en [de kamerbrief Voorzienings- en leveringszekerheid energie \(19 december 2025\)](#) die hier op ingaat.

¹¹ Zie [bijvoorbeeld pagina 4 en 5 van advies 3909](#) hoe op hoofdlijnen een beeld van de belangrijkste milieugevolgen bij het gebruik van dit waterstofnetwerk verkregen kan worden.

¹² De Commissie vroeg hier eerder wél aandacht [voor in haar NRD-advies, zie §4.2, pagina's 8 en 9](#).

¹³ De gemeente Vlissingen vraagt in haar zienswijze de noodzaak van waterstofnetwerk ZW-NL nog goed te onderbouwen en vraagt ook import van waterstofdragers per zee bij dit onderzoek te betrekken.

¹⁴ De gemeente Kapelle en de Provincie Zeeland vragen hiervoor bijvoorbeeld aandacht voor in hun zienswijzen.

¹⁵ Vertakkingen maken toekomstig waterstofgebruik in Zuid-West-Nederland mogelijk en bieden daarmee energie- en klimaatvoordelen. Vertakkingen (T-stukken in de leiding) zijn in een later stadium planologisch, technisch en financieel lastiger te realiseren.

¹⁶ Inschattingen hiervoor zijn al beschikbaar: [SDR CES 3.0 rapport_0.pdf](#) en de reflectie hierop van het PBL: [Reflectie op Cluster Energiestrategieën 2024 \(CES 3.0\)](#).

¹⁷ Zie ook de [kamerbrief over het transportnet voor waterstof en distributienetten](#) (december 2025).

- o bandbreedtes in broeikasgasreductie die waterstofnetwerk ZW–NL mogelijk maakt per jaar voor bijvoorbeeld 2040 en 2055. Hierbij is ook de verwachte waterstofmix relevant (grijs, blauw, groen of anders) en ontwikkelingen daarin;
- o broeikasgasemissies per jaar voor bijvoorbeeld 2040 en 2055, door geplande en ongeplande H₂–emissies (bijvoorbeeld door lekkages en venting¹⁸).

Hiermee ontstaat een adequate beschrijving van de hele waterstofketen in ZW–NL en de specifieke rol van het waterstofnetwerk binnen deze keten en de belangrijkste milieugevolgen bij het gebruik van dit waterstofnetwerk.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW–NL, in het MER fase 2 bovenstaande onderwerpen wél integraal onderzocht, beschreven en onderbouwd worden.

Gebruik deze (milieu–)informatie in het MER fase 2 om de rol van waterstofnetwerk ZW–NL binnen de waterstofketen in ZW–NL en de gemaakte keuzes daarbij helder te onderbouwen. Motiveer daarbij ook duidelijk welke rol deze informatie heeft gespeeld bij de gemaakte afwegingen over waterstofnetwerk ZW–NL.

2.1.2 Andere besluiten over waterstofnetwerk ZW–NL

Er zijn inmiddels ook diverse andere besluitvormingstrajecten (brede besluitvormingsketen) en ontwikkelingen die samenhangen met waterstofnetwerk ZW–NL, deze projectprocedure en milieueffectrapportage (mer). Het gaat om:

- besluitvorming over en (gelijktijdig/parallel) milieuonderzoek naar:
 - o de Omgevingsregeling toekomstige buisleidingen van nationaal belang¹⁹;
 - o de procedure om te komen tot het PEH II in 2028;²⁰
- veiligheidsbeleid en –regelgeving voor waterstof (zie ook §2.2.1 van dit advies)
- aansluitingen op de Delta Rhine Corridor (DRC)–West, België en andere toekomstige waterstofnetwerken.

Het MER maakt hier echter verder geen melding van.²¹

Op basis hiervan is onduidelijk wat precies bij het MER voor waterstofnetwerk ZW–NL hoort en wat niet. Ook is de onderlinge afhankelijkheid van de besluiten onduidelijk en hoe deze op elkaar aansluiten. In andere woorden: *Wat wordt wanneer in welk besluit besloten over de waterstofnetwerk ZW–NL en wat in andere (in de tijd deels parallelle) Rijksbesluiten die deels ook gaan over hetzelfde netwerk?*¹²

De Commissie benadrukt de noodzaak van een helder beeld van de inrichting van de bredere besluitvormingsketen om later het MER fase 2 voor waterstofnetwerk ZW–NL goed te kunnen beoordelen op juistheid en volledigheid. Ook is dit belangrijk om te voorkomen dat onbedoeld milieufwegingen over waterstofnetwerk ZW–NL tussen ‘wal en schip’ belanden.²²

¹⁸ ‘Venting’ is het proces waarbij waterstof gecontroleerd uit het netwerk gehaald wordt, bijvoorbeeld tussen twee afsluiters.

¹⁹ [Zie bijvoorbeeld Uitvoeringsagenda PEH pagina 28](#): ‘Voordat de formele aanwijzing hiervan verwerkt kan worden in de Omgevingsregeling (waarin alle reserveringsgebieden voor buisleidingen geometrisch zijn bepaald) is er een nadere milieuonderbouwing nodig en zal er ook nadere afstemming met decentrale overheden plaatsvinden.’

²⁰ Zie de [startnotitie PEH II](#) en de [concept–NRD voor PEHII](#).

²¹ Zie ook [hoofdstuk 3 van het NRD–advies van de Commissie](#) waarin de Commissie hier in detail op inging.

²² Ook diverse zienswijzen waaronder die van de gemeente Kapelle, Borsselle en Vlissingen wijze hierop.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, het MER fase 2 een helder beeld geeft van de inrichting van de bredere besluitvormingsketen. Onderbouw dat (onbedoeld) geen milieuafwegingen over waterstofnetwerk ZW-NL tussen 'wal en schip' belanden.

2.1.3 PEH-strook, tracévarianten en milieuoptimalisaties langs tracé

Het MER legt in hoofdstuk 3 de totstandkoming van het VKA op hoofdlijnen uit. Vier principes zijn hierbij belangrijk, vrij vertaald:

1. hergebruik van bestaande aardgasleidingen waar mogelijk;
én voor het nieuwbouwdeel;
2. zoveel mogelijk aansluiting bij de PEH-strook;
3. aanleg door open ontgraving;²
4. als 2. en/of 3. niet mogelijk zijn, optimalisaties uitwerken, waarbij een nieuw deeltracé zoveel mogelijk gebundeld wordt met andere boven- of ondergrondse infrastructuur.

In het MER staat dat toepassing van deze principes in dit geval leidt tot één alternatief (het VKA) en HNS geen andere reële alternatieven ziet. Deze zijn in het MER dan ook verder niet onderzocht. Daarnaast zijn in figuur 3-8 en 3-9 van het MER ontwerptimalisaties genoemd voor het nieuwbouwtracé vanwege praktische of technische belemmeringen. Deze hebben soms ook milieuvoordelen stelt het MER.

Onduidelijkheid detailniveau VKA

De 'Conceptnotitie Voorkeursalternatief Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland' geeft de indruk dat dit VKA al vrij precies bepaald is.²³ Het MER doet soms ook vrij stellige milieu-uitspraken over dit VKA. Terwijl het MER ook vermeldt dat veel milieuonderzoek nog moet en zal plaatsvinden. Ook lijkt het milieuonderzoek in het MER – dat meer op hoofdlijnen heeft plaatsgevonden – minder goed te passen bij een 'vrij precies VKA' waar de notitie vanuit lijkt te gaan. Dit leidt tot verwarring. In een meer verkennende fase, zoals deze, wordt vaak voor een meer globaal VKA gekozen met 'schuifruimte'.²⁴ Zoals gezegd (zie ook hoofdstuk 1 van dit advies), er is nu geen formele beslissing over het VKA aan de orde. In fase 2 zal hoe dan ook een concreet en gedetailleerd VKA nodig zijn. Het is daarmee een aandachtspunt voor het MER fase 2 om het VKA in het MER dan duidelijk te beschrijven én goed te laten aansluiten op het VKA in het ontwerp-projectbesluit.

Navolgbaarheid VKA en voorgestelde optimalisaties

Dat het hergebruik van leidingen en de gereserveerde strook voor buisleidingen, zoals eerder vastgesteld in de structuurvisie buisleidingen en in het PEH (PEH-strook), als uitgangspunt is genomen, lijkt de Commissie logisch. De onderbouwing en achtergronden van de voorgestelde optimalisaties (16 gestuurde boringen) zijn met de informatie in het MER echter lastig te volgen. Hierover is in het MER namelijk bijna geen informatie opgenomen. De doorlopen stappen in het afwegingskader zijn grotendeels onvermeld. De link met uitgevoerd of nog uit te voeren milieuonderzoek is in de tekst ook niet opgenomen.

²³ Voorbeelden hiervan in deze notitie zijn: de figuren 5, 6 en 7 en de verwijzing op pagina 12 naar een gedetailleerd overzicht van optimalisaties.

²⁴ Voor nieuwbouwdelen worden dan bijvoorbeeld globale zones rondom een tracé op kaart vermeld, in het bijzonder voor delen waar buiten de PEH-strook naar ruimte gezocht moet worden.

Besluitvormers en belanghebbenden hebben hierdoor geen inzicht in de gemaakte afwegingen en bijbehorende onderbouwingen die moeten leiden tot afwijkingen van de PEH-strook.²⁵

In het MER zijn daarnaast nog geen (uitvoerings)varianten met mogelijke milieuvoordelen onderzocht.²⁶ Ook zijn oplossingsrichtingen (optimalisaties en varianten) nog niet helder vergeleken op hun milieueffecten. Het MER is daarvoor juist wel bedoeld.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL in het MER fase 2 het volgende opgenomen wordt:

- inzicht op kaart waar de PEH-strook vol is, en/of waar mogelijk milieuknelpunten spelen. Ga ook (indien relevant) in op de delen van het tracé die daarom vragen om tracévarianten of technische oplossingen, zoals gestuurde boringen;
- een navolgbare onderbouwing van deze milieuknelpunten, waarin ook de resultaten van het uitgevoerd en nog uit te voeren milieuonderzoek een rol spelen;
- een overzicht van logische en kansrijke oplossingsrichtingen hiervoor;
- onderzoek naar de mogelijkheid tot vertakkingen via een T-stuk op verschillende locaties in Zeeland. Dit ter voorbereiding op eventueel toekomstig waterstofgebruik in Zeeland en de daaraan verbonden energie- en klimaatvoordelen;

Vergelijk alle alternatieve oplossingen (optimalisaties en varianten) vervolgens onderling op hun milieueffecten. Beschrijf tot slot het VKA en de gemaakte afwegingen en bijbehorende onderbouwingen daarbij.

2.1.4 (Technische) beschrijving ontwerp waterstofnetwerk ZW-Nederland

In het MER ontbreekt een algemene samenvatting van de Nederlandse ervaring met waterstofleidingen tot nu toe. Ook ontbreekt een onderbouwing in hoeverre deze ervaring ook geldt voor de leidingen die hergebruikt gaan worden bij waterstofnetwerk ZW-NL. Het MER geeft daarnaast geen concreet en gedetailleerd beeld van het technisch ontwerp.¹²

Een concreet en gedetailleerd beeld van het technisch ontwerp is essentieel omdat het de basis is voor het uit te voeren milieuonderzoek en het monitoringsprogramma (zie §2.2.1 van dit advies). Voor het MER fase 2 is in ieder geval de volgende informatie van belang:

- diameter(s), wanddiktes, materiaal, en diepteligging van de te hergebruiken leidingen;
- leidingdruk (regulier en maximaal), afsluiterlocaties en dimensies;
- compressiestations (indien relevant);
- waterstofaansluitingen op afnemers;

²⁵ De zienswijze van stichting LSned gaat hier bijvoorbeeld uitgebreid op in. Zij vragen aandacht voor onderbouwingen van afwijkingen van de PEH-strook zoals: *'Plaatsen waar een normale open sleuf aanleg niet direct mogelijk is, moeten niet direct worden verward met een knelpunt. Voor deze locaties dient een oplossing gevonden te worden met een sleufloze techniek binnen de leidingenstrook. Een locatie is pas een knelpunt wanneer een leiding redelijkerwijs (vergunning-) technisch niet aan te leggen is binnen de leidingstrook en er buiten de leidingstrook ruimte gevonden moet worden voor een oplossing'*.

²⁶ Zo vragen diverse overheden in Zeeland om mogelijke vertakkingen via een T-stuk, zoals aansluiting op het regionale waterstofnetwerk Kapelle én om een zo zuinig mogelijke ordening van leidingen in de PEH-strook om ruimte over te houden voor toekomstige leidingen. Deze leidingen zijn noodzakelijk voor de energietransitie, maar ook voor water (watertransportleidingen van Evides).

- eventuele waterstofzuivering aan de grens met België (als er andere eisen aan de samenstelling worden gesteld in België);
- de transportcapaciteit, inclusief de jaarlijkse capaciteit en de piekcapaciteit;
- de duur en periode van het jaar van de aanlegwerkzaamheden;
- de verwachte gebruikstermijn en levensduur van de pijpleidingen;
- de risico's tijdens het gebruik en hoe die precies beheerst gaan worden en met welke maatregelen;
- een specifieke onderbouwing dat het metaal van de bestaande aardgasleiding(en) ook geschikt is voor het transport van waterstof, eventueel per deeltracé als er sprake is van relevante verschillen. Betrek bij deze onderbouwing de huidige staat van het metaal, na decennia van gebruik.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, in het MER fase 2 bovenstaande (technische) beschrijving én een onderbouwing van het ontwerp van waterstofnetwerk ZW-NL opgenomen zijn. Gebruik beide als basis voor het uit te voeren milieuonderzoek.

2.1.5 Samenvatting

Alhoewel de samenvatting van het MER helder en leesbaar is geschreven, is deze nog niet compleet en zelfstandig leesbaar en navolgbaar. Voorbeelden hiervan zijn de in dit hoofdstuk genoemde onderwerpen.

Ook is van belang dat duidelijk genoeg gemaakt is waarom dit waterstofnetwerk nodig is. Dit moet navolgbaar zijn voor de lezer, in het bijzonder dat de milieuwinst aantoonbaar groter is dan de negatieve milieueffecten van de waterstofleiding.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, in het MER fase 2 een nieuwe samenvatting opgenomen wordt die hierin wel voorziet.

2.2 Compleet maken milieuonderzoek

2.2.1 Omgevingsveiligheid en monitoring

Veiligheidskaders voor waterstof zijn nog in ontwikkeling. Richtlijnen, normen en procedures voor een veilige aanleg, exploitatie en onderhoud zijn van deze kaders afhankelijk. De Commissie adviseert daarom om hier in het MER fase 2 eerst dieper op in te gaan.

Onderbouw hierbij ook hoe wordt omgegaan met mogelijk explosierisico's door ook explosiescenario's te behandelen in het MER fase 2.²⁷ De Commissie adviseert vanwege de onzekerheden deze voornamelijk 'worstcase' te benaderen en andere kennisinstellingen (bijvoorbeeld het RIVM) hierbij te betrekken.

Het valt de Commissie op dat veel veiligheidsonderzoek nog niet in fase 1 is uitgevoerd.²⁸ Risico-verhogende zaken zijn nog buiten de scope van het MER gelaten²⁹. Ook staat in het MER dat '*de waterstofleidingen voldoen aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van omgevingsveiligheid*'. Het onderzoek ter onderbouwing hiervan moet echter grotendeels nog worden uitgevoerd én veiligheidskaders zijn, zoals gezegd, nog in ontwikkeling.

Er zijn daarbij voor omgevingsveiligheid geen afwegingen of onderbouwingen van de gemaakte keuzes vermeld voor:

- de uitgangspunten (ligging, route en diepte) van de leidingen;
- huidige knelpunten en nieuwbouwplannen (voor onder meer woningen bedrijven);
- mogelijkheden voor risicoreductie door 'extra gronddekking', het aanbrengen van betonplaten of het ingraven van signaleringslinten of -matten. Hiermee verkleint de kans op toekomstige beschadiging van een waterstofleiding door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden;
- het voorkomen van wederzijdse beïnvloeding met bestaande (aardgas)leidingen.

Dergelijke veiligheidsaandachtspunten hadden nu al uitgewerkt moeten zijn in het MER (ook als dat er weinig zijn). Deze aandachtspunten kunnen namelijk relevant zijn voor het VKA en de te onderzoeken optimalisaties. Aanvullende maatregelen kunnen op deeltracés leiden tot een ander VKA (deeltracé, diepte, ontwerp en maatregelen).

Monitoringsplan

In het MER is geen aanzet tot een monitorings- of evaluatieplan opgenomen, anders dan dat deze mogelijkheid in algemene zin is beschreven. Meerdere onderwerpen zijn niet behandeld, zoals waterstoflekkages, corrosie of verbrossing en de omgang daarmee, in het bijzonder bij hergebruik van bestaande aardgasleidingen voor waterstof. Dit schiet tekort.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL in het MER fase 2, bovenstaande omgevingsveiligheidsinformatie uitgewerkt is, inclusief een adequaat monitoringsplan. De Commissie verwijst verder voor de benodigde detailuitwerking van het onderzoek van omgevingsveiligheid en voor monitoring naar haar NRD-advies³⁰ en recente andere adviezen over andere waterstofnetwerken.³¹

²⁷ De uitwerking van een explosiescenario (een explosie gevolgd door een fakkelbrand). Dit om inzicht te kunnen krijgen in de mogelijke consequenties hiervan vooruitlopend op onderzoeksresultaten en (eventuele) vertaling daarvan in wettelijke veiligheidskaders. Onderbouw dit scenario met bronnen. Er is namelijk een discussie gaande over de kans van directe – en indirecte ontsteking van waterstof. In het 'Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid, Module V – Buisleidingen, versie juli 2025' staat dat voor waterstof door ondergrondse buisleidingen gezien de lage ontstekingsenergie een directe ontstekingskans van 1 moet worden gehanteerd.

²⁸ Veel zienswijzen gaan in op veiligheidsrisico's en – afstanden, bijvoorbeeld die van de gemeente Vlissingen.

²⁹ Zie pagina 173 van het MER.

³⁰ Zie pagina 17 [van het NRD-advies van de Commissie](#).

³¹ Zie bijvoorbeeld recente NRD-adviezen over de [Delta Rhine Corridor-West](#) en [Waterstofnetwerk Oost-Nederland](#).

2.2.2 Erfgoed (archeologie en UNESCO–Geopark Schelde Delta)

Het MER verwacht geen impact op het traject waar de aardgasleiding wordt hergebruikt (Zelzate–Moerdijk). Voor het nieuwbouwdeel ligt dit anders (Woensdrecht–Vlissingen). Een deel van het tracé heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde en bevat een archeologisch rijksmonument. Hier is vervolgonderzoek nodig en gelden beperkingen, zo blijkt uit het archeologisch bureauonderzoek³². Ten tijde van het schrijven waren de inrichtingsdetails niet beschikbaar waardoor een ingreep–effect relatie ontbreekt. Voor een deel van het tracé ontbreekt ook een bureauonderzoek als onderbouwing voor de effectbeoordeling. Desondanks staat in het MER dat er geen of nauwelijks effecten worden verwacht. Het MER stelt dat met gestuurde boringen eventuele schade voorkomen zal worden. Tegelijkertijd wordt beschreven dat boringen niet overal aangelegd kunnen worden. Daarmee is op dit moment de onderbouwing onvolledig en de effectbeoordeling niet navolgbaar.

De Commissie benadrukt dat het uitgangspunt van ‘behoud in situ’ ook geldt voor archeologische vindplaatsen die pas bekend worden tijdens het inventariserende veldwerk. Vindplaatsen en gebieden met een archeologische verwachting – die mogelijk vermeden moeten worden – zijn nu niet in beeld omdat ze nog niet (voldoende) onderzocht zijn. Volgens het MER zullen de noodzakelijke stappen uit de archeologische monumentenzorg³³ nog wel uitgevoerd gaan worden. De Commissie merkt op dat dit strijdig kan zijn met het nu geselecteerde VKA en mogelijk moet leiden tot het onderzoeken van andere optimalisatie of deeltracés (zie ook §2.1.3 van dit advies).

Voor fase 2 is het noodzakelijk om het volgende uit te werken:

- ingreep–effectrelaties, ook voor werkstroken en afsluiterlocaties;
- een beschrijving van ‘de scope van bedreigingen’. Het gaat hierbij niet alleen om graafwerkzaamheden maar ook om wijziging van het grondwatersysteem door bemaling, verzilting en zetting (rijstroken);
- mogelijkheden voor mitigatie door ruimtebeslag (andere locatie) en techniek (boren), en een onderbouwing waar deze maatregelen kunnen of moeten worden toegepast;
- een beschrijving van de maatregelen die genomen worden vanwege wet- en regelgeving in de archeologische monumentenzorg zoals geborgd in gemeentelijke planregels.

UNESCO–status³⁴

Voor het nieuwbouwtracé zijn de eventuele effecten op de zogeheten ‘Geosites’ van UNESCO–Geopark de Schelde Delta³⁵ nog niet in beeld. Het is in het MER fase 2 van belang dat wél onderbouwd is:

- wat de tracékeuze kan betekenen voor de status als UNESCO–Geopark;³⁶
- er eventueel mogelijkheden voor mitigatie door ruimtebeslag (andere locatie) en techniek (boren) aan de orde kunnen zijn.

³² Zie het rapport: Waterstofnetwerk Zuidwest Nederland | Archeologisch Bureauonderzoek (concept) Artefact (januari 2025).

³³ Zie hiervoor [Cyclus van 7 stappen | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#).

³⁴ Het MER geeft aan: ‘dat men bezig is om deze status te verkrijgen’, die status is echter al verkregen (maart 2024).

³⁵ Zie [Geosites | Geopark Schelde Delta](#).

³⁶ Zie ook de: [Leidraad en toolkit voor effectbeoordelingen in een Werelderfgoedcontext – UNESCO Digital Library](#).

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, in het MER fase 2 bovenstaande informatie over erfgoed adequaat uitgewerkt is en de beschreven effecten wél navolgbaar zijn.

De Commissie adviseert om het (inventariserend) veldwerk hiervoor tijdig uit te voeren zodat de uitkomsten van dit onderzoek meegenomen kunnen worden bij tracé- en optimalisatiekeuzes. Zij verwijst verder voor de benodigde detailuitwerking van het benodigde onderzoek hiervoor naar haar NRD-advies en recente andere adviezen over waterstofnetwerken.³¹

2.2.3 Water

De beschrijvingen in het MER over (grond)water geven in algemene zin aan dat er bij de aanleg negatieve effecten op: landgebruik, 'upconing'³⁷ en verzilting kunnen optreden. Ook is aangegeven dat optimalisaties minder bemalingen vereisen en daarmee minder (kans op) negatieve effecten.

Verder onderzoek is aangekondigd³⁸. Het gaat dan om onderzoek naar mitigerende maatregelen door retourbemaling, of andere technische oplossingen (bijvoorbeeld plaatsing van damwanden). Daarnaast moet de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater dat onttrokken wordt beter in beeld worden gebracht met veldonderzoeken (sonderingen, boringen, het plaatsen van peilbuizen, waarnemen van de grondwaterstanden en het bemonsteren van het grondwater). Dit onderzoek wordt al uitgevoerd volgens het MER.

De Commissie vindt dit voor het MER fase 2 een goede basisaanpak. Dergelijke informatie is voor de uitvoeringswerkzaamheden en de daarvoor benodigde toestemmingen cruciaal. De Commissie vraagt zich wel af waarom in het MER gesteld lijkt te worden dat zout of brak bemalingswater niet geloosd kan worden op water dat zelf een zoetere samenstelling heeft en daardoor: *'in bepaalde situaties over grotere afstand (bijvoorbeeld naar de Nieuwe Waterweg) getransporteerd zal moeten worden.'* In Zeeland zijn beide Scheldes, de Grevelingen en de kanalen (met sterk brak of zout water) immers (veel) dichterbij. Ook wijst de Commissie erop dat aanvoer van brak (bemalings)water voor sommige natuurgebieden (bijvoorbeeld gebied de Kapelse Moer) én voor sommige teelten juist gunstig kan zijn.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, in het MER fase 2 informatie over (grond)water adequaat uitgewerkt is en de beschreven effecten wél navolgbaar zijn. Zij adviseert ook lozingslocaties dichtbij het tracé te onderzoeken (vanwege mogelijke milieuvoordelen) en verwijst verder voor de benodigde detailuitwerking van het onderzoek naar haar NRD-advies §5.4⁷.

³⁷ Bij dit proces wordt een zoute grondwaterlaag omhoog getrokken in de bodem.

³⁸ Zie pagina 97 van het MER.

2.2.4 Natuur

Het MER gaat op hoofdlijnen in op de gevolgen voor natuur. Een voorbeeld is stikstofdepositie. Een eerste voorlopige ‘worst case’-berekening duidt op forse (tijdelijke) toenames in sommige voor stikstof gevoelige Natura 2000 gebieden.³⁹ Een oplossing hiervoor (mitigatie) moet in het MER fase 2 onderzocht worden. Bedenk hierbij dat bijvoorbeeld het Natura 2000-gebied Brabantse Wal al sterk belast is door verdroging en stikstofdepositie. Mogelijk leidt het toepassen van bronmaatregelen of een gestuurde boring lokaal tot minder depositie, geeft het MER aan. De Commissie wijst erop dat tegen deze achtergrond het belangrijk is in de uitwerking van het VKA en bij de milieuoptimalisaties langs het tracé ‘alles-op-alles’ te zetten om de stikstofuitstoot op overbelaste natuurgebieden nagenoeg naar ‘nul’ te krijgen.⁴⁰ Zo niet dan zal in principe een Passende beoordeling nodig zijn met om te onderbouwen dat het VKA wél uitvoerbaar te maken is binnen natuurregelgeving.

Ook via grondwaterstandsverlaging kan de aanwezige natuur effecten ondervinden, analoog aan archeologie. Veenbodems, zoals bij Yerseke en Kapelse Moer, kunnen irreversibel verdrogen en verdienen daarom aandacht bij de uitwerking van de tracévarianten en milieuoptimalisaties langs het tracé.

De Commissie wijst erop dat de recente aanwijzing van Natura 2000-gebied Yerseke en Kapelse Moer voor ‘de grutto als broedvogel’ (december 2025) relevant kan zijn. Ga in het MER fase 2 na of de aanleg negatieve effecten op de broedende grutto kan hebben, en zo ja, hoe die kunnen worden voorkomen.

Soortenbescherming

Het MER geeft aan dat wanneer het detailontwerp en de aanlegwijze zijn uitgewerkt in het MER fase 2, een nadere toetsing op de gevolgen voor rustgebieden voor ganzen plaatsvindt. De verwachting is dat eventuele effecten door fasering (rust in winterperiode bewaren) goed te mitigeren zijn. Voor overige beschermde soorten is in het MER op basis van bureauonderzoek al aangegeven welke trajecten een hoog- of midden-risico hebben om beschermde soorten te ‘raken’. Nader onderzoek in het veld moet uitwijzen waar in de hoog risico trajecten deze beschermde soorten leven dan wel waar de kans op aantasting het grootst is. Een voorbeeld van dit laatste is de aanwezigheid van oude bomenrijen. Als vervolgstap noemt het MER het zoeken naar detailaanpassingen/mitigerende maatregelen op gevoelige locaties. Dit onderzoek en ook onderzoek naar beschermde houtopstanden vindt plaats in het MER fase 2.

De Commissie wijst erop dat bovenstaande betekent dat de eventuele effecten op beschermde soorten op dit moment dus nog onduidelijk zijn. Iets soortgelijks geldt voor het antwoord op de vragen: ‘*Of hiervoor mitigatie of optimalisatie milieuvoordelen kan bieden of zelfs noodzakelijk is?*’ Hierbij kan het ook gaan om onderzoek naar andere deeltracés. Dit is ook relevant om te onderbouwen dat het VKA uitvoerbaar is binnen natuurregelgeving.

³⁹ Zie pagina 108 en verder van het MER. Hier is bijvoorbeeld een tijdelijke stikstofdepositie vermeld van 13,2 mol/hectare/jaar in de Kapelse Moer. Daar gaan het tracé dan ook doorheen én de moeilijke passage van de waterstofleiding onder het Kanaal door Beveland leidt op deze locatie mogelijk tot extra bouwactiviteiten.

⁴⁰ De stikstof-emissies ontstaan door graven, pompen en boren, samen met vervoersbewegingen. Die emissies zouden in principe – met bijvoorbeeld elektrisch materieel – helemaal vermeden moeten kunnen worden, zodat ook geen stikstofdepositie kan ontstaan.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, in het MER fase 2 detailinformatie over natuur adequaat uitgewerkt is. Onderbouw in het bijzonder dat het VKA uitvoerbaar is binnen de natuurregelgeving voor beschermde gebieden en soorten.

2.2.5 Vergelijkingsmethodiek methodisch onjuist

In een milieueffectrapport moeten de milieueffecten altijd worden vergeleken met een referentiesituatie.⁴¹ In het MER is dit methodisch niet goed gedaan.

Oorzaak van deze methodische fout lijkt te liggen in een ‘cirkelredenering’ geïllustreerd met de volgende passage: *‘Aangezien er geen tracé alternatieven voorhanden zijn, zijn alle effecten per definitie niet-onderscheidend. Omdat de effecten niet-onderscheidend zijn, is er geen beoordeling van effecten op een Likertschaal⁴² opgenomen.’* Tegelijkertijd is er wel degelijk een (wettelijke) referentiesituatie beschreven in het MER en dus kunnen de milieueffecten van het VKA hiermee worden vergeleken. Dit is daarom voor de Commissie lastig te volgen.

Mogelijk geeft dit een te positief beeld van de beschreven milieueffecten. Het is ook geen goede basis voor de uitwerking van het MER fase 2. Door een beoordeling ten opzichte van de referentie kan daarnaast de uitvoerbaarheid op de wettelijk gereguleerde milieuthema's beoordeeld worden inclusief mitigerende maatregelen om eventuele aanzienlijke of niet-toegestane effecten te voorkomen.

Tot slot is de mate van ‘positiviteit of negativiteit’ nu niet beoordeeld in het MER. Dat laatste is in het MER fase 2 wel nodig zodat er sprake is van een transparante en navolgbare milieueffectbeoordeling die kan meewegen in het besluit.

De Commissie benadrukt dat het essentieel is dat, voorafgaand aan besluitvorming door de minister van KGG over het projectbesluit waterstofnetwerk ZW-NL, in het MER fase 2 milieu informatie van het VKA en alternatieve oplossingen daarvoor (optimalisaties en varianten) volwaardig worden beoordeeld, gescoord en vergeleken met het referentiesituatie. Dit is nodig om een goed beeld van milieoverschillen te geven.

⁴¹ Wettelijke inhoudsvereisten van een MER, zie [wetten.nl – Regeling – Omgevingsbesluit – BWBR0041278](https://wetten.nl/Regeling-Omgevingsbesluit-BWBR0041278) artikel 11.16 en verder. Voor meer toelichting zie bijvoorbeeld: [Projecten en het milieueffectrapport | Informatiepunt Leefomgeving](#).

⁴² Een veelgebruikte, meestal 5- of 7-puntige beoordelingsschaal met plussen en minnen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens tussentijdse toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. Sjoerd Harkema (secretaris)
ing. Erik Lambrechts
drs. Allard van Leerdam
dr. Heleen van Londen
prof. dr. ir. Hans Mommaas (voorzitter)
ing. Han van Niekerk
dr. Els van der Roest

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Projectbesluit en de diverse vergunningen.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project: De aanleg, wijziging of uitbreiding van buisleidingen voor het transport van gas, olie of chemicaliën (J9). Het project omvat ook andere activiteiten die een mer-(beoordelings)plicht kennen, zoals de werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater (K1).

Bevoegd gezag besluiten

De ministers van Klimaat en Groene Groei (KGG) en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) voor het projectbesluit.

Over de vergunningen wordt door diverse overheden besloten.

Initiatiefnemer besluiten

Het bedrijf Hynetwork (Gasunie-dochter).

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 15 januari 2026 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3775](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760

3511 MK Utrecht

t 030-2347666

e info@commissiemer.nl

w commissiemer.nl